

MIT O POSTANKU PREMA TAJNOJ KNJIZI IVANOVOJ

Kada želimo razmotriti rezultate ljudske vladavine svijetom, stvari ne izgledaju baš dobro: svijet se bori s prekobrojnim stanovništvom, glađu, zagađenjem atmosfere i izumiranjem brojnih životnih oblika u životinjskom i biljnom kraljevstvu. Čovječanstvo ne živi u skladu sa stvorenim, sa svojim bližnjima i ne vidi sebe kao Božju sliku. Još nismo shvatili pravo značenje ljudskoga stanja muškarac-žena, istinski čovjekov postanak.

Zbog tog razloga željeli bismo se time pozabaviti vrlo temeljito. Neznanje o tim stvarima uzrokuje veliku patnju. Hermes Trismegistos, čija je filozofija bila zabilježena u isto vrijeme kao i biblijski spisi, tijekom prvih stoljeća ovoga vijeka piše kako je nepoznavanje Boga najveće zlo čovječanstva. Kao i knjiga Postanka, prva knjiga njegovog Corpusa Hermeticuma bavi se stvaranjem čovjeka. Navest ćemo ulomak kojim želimo ukazati na veliku sličnost s pričom o Postanku, a koja još dublje razmatra zadaću čovječanstva:

«Duh, Otac svih stvari, koji je život i svjetlost, doveo je na svijet čovjeka prema svojoj slici i započeo ga je vo-

ljeti kao svoje dijete. Čovjek je, sličan svojemu ocu, bio vrlo lijep; Bog je volio istinski svoju ljepotu i dodijelio je čovjeku da skrbi o svim njegovim djelima. (...)

Čovjek, iz života i svjetla, postao je duša i duh; život je postao duša, a svjetlo Duh-Duša. Odjednom Bog izgovori svetu riječ: „Rastite i množite se u broju svi vi koji ste stvoreni i učinjeni. I neka oni koji posjeduju Duh-Dušu prepoznaju sebe kao besmrtna bića i spoznaju da je uzrok smrti ljubav tijela i svega što postoji na Zemlji.“« ⁽¹⁾

LJUBAV ILI PROJEKCIJA

Iz ovoga hermetičkog teksta možemo shvatiti da je svrha odvajanja spolova poučavanje čovjeka da bi mogao spoznati «sve što jest» i da se na taj način osposobi za razumijevanje sebe kao besmrtnoga bića. Ukoliko on ograniči taj proces na zemaljski život i zemaljsku ljubav, upoznat će smrt umjesto besmrtnosti.

Onaj koji traga za intuitivnim idealom istinske ljubavi, koja je porijeklo svega života, u drugom zemaljskom biću koje mu je komplementarno, stvara projekciju toga ideala koju onaj drugi nikada neće biti u stanju ispuniti. Ni jedan muškarac ili žena ne mogu

dati istinsku ljubav na osnovi svoga prirodnog stanja bića. Moguće je da se između muškarca i žene stvori skladan odnos na osnovi suptilnih materijalnih privlačnosti, zahvaljujući njihovoj inverznoj polariziranosti. Porijeklo žudnje, međutim, za onim što smatramo skladom, jedinstvom i ljubavlju, nastavlja postojati. Žudnja nastaje iz usamljenosti koja je rezultat našega raskida s duhovnim svijetom, s našim porijeklom. Što je, dakle, istinska ljubav, mogli biste se zapitati? Hermes opisuje tu ljubav kao Oca svih stvari koji je stvorio čovjeka na svoju sliku. Ljudsko porijeklo i sudbina leže skriveni unutar čovjeka kao duhovna matrica.

KOZMIČKO DVOJEDINSTVO

Očito je da duhovna, moralna i materijalna jednakost muškarca i žene nije tema diskusije za učenika Ružina Križa.

Postojeće razlike mogu biti objašnjene iz arhetipova, duhovnih matrica koje se nalaze u pozadini ljudskoga očitovanja, i različiti su za muškarca i ženu. Na taj način mi spoznajemo božansko stvaranje: muškarca, i božansko stvaranje: ženu, a ta dva aspekta skupa tvore ljudski životni val. Cilj čovjeka, i muškarca i žene, jest postati istinskim Čovjekom. To je moguće samo ako naučimo odgovoriti na naš poziv kao muškarac i žena, posebno

Dva viteza na konju: mural u pećini 14 kod Kutsche.

kada uspijemo obnoviti ispravnu suradnju između muškarca i žene. Željeli bismo pokazati kako je to moguće učiniti u sljedećem objašnjenju. Univerzalna učenja svih vremena poučavaju nas da tijelo svakoga čovjeka posjeduje ne samo fizički aspekt, već i suptilno materijalne aspekte, koje bismo željeli opisati kao tijela. Svaki od tih aspekata ili tijela potreban je kako bi bili u stanju raditi unutar nekog područja. Na primjer, ne možemo se izraziti u grubo-materijalnom svijetu bez grubo-materijalnog tijela, ili u eterskoj sferi bez eterskoga tijela. Svaki od tih aspekata ima dva pola: pozitivni i negativni, iz kojih proizlazi djelo u nekom od područja. U tom kontekstu, pojmovi pozitivno i negativno nisu sud. Pozitivno znači stvaralački, dinamično i zračće; negativna polarizacija označava primajuće i ono koje može podariti rođenje.

Tako muškarac posjeduje:

- pozitivno polarizirano fizičko tijelo,
- negativno polarizirano etersko tijelo,
- pozitivno polarizirano tijelo želja i
- negativno polariziranu sposobnost mišljenja.

Kod žene, sve je upravo suprotno, što znači da ona posjeduje:

- negativno polarizirano fizičko tijelo,
- pozitivno polarizirano etersko tijelo,

- negativno polarizirano tijelo želja i
- pozitivno polariziranu sposobnost mišljenja.

Možemo primijetiti da muškarčevo fizičko tijelo očituje prvo pozitivan pol i stoga je ono primarni aktivni pol, dok je negativan pol sekundaran. U eterskom tijelu muškarca upravo je suprotno od opisanog, tijelo želja slično je fizičkom tijelu, a sposobnost mišljenja korespondira s eterskim tijelom. Kada pogledamo žensko tijelo, vidimo točnu suprotnost tomu. Kod žene je pozitivan pol fizičkoga tijela od sekundarne važnosti, a negativan pol od primarne. Kod eterskoga tijela je obrnuto. Kod žene je polarizacija tijela želja slična fizičkomu tijelu, a sposobnost mišljenja je slična eterskom tijelu. Detaljno i objektivno razmatranje muškarca i žene potvrđuje nam opisano. Muškarac je u svakom pogledu zrcalna slika žene i obrnuto. Shodno tomu, ukoliko se čovječanstvo želi upoznati i kontrolirati ukupnost fizičkoga svijeta, eterske sfere, astralne sfere i svijeta mišljenja na ispravan način, muškarac i žena će morati naučiti surađivati u savršenom jedinstvu, kao kozmičko dvoje-dinstvo. Tako muškarac koji poznaje samo pozitivne snage grubo-materijalnog svijeta mora također naučiti kontrolirati snage negativnoga pola, a to može učiniti jedino u suradnji sa ženom. Kod žene će se morati odviti sve suprotno.

Ta je suradnja potrebna i u ostalim

poljima materije. Negativno etersko tijelo muškarca treba pozitivno etersko tijelo žene kako bi spoznalo snage eterske sfere. Ta inverzna polarizacija mora biti osnova skladne, slobodne i spontane suradnje. To čak može biti i osnova za nevjerojatan razvoj koji će se naveliko očitovati. Taj proces može dovesti muškarca i ženu pred spoznaju o veličanstvenom božanskom poklonu koji je čovječanstvo primilo u kozmičkom dvojedinstvu. Na osnovi ovoga uvida možemo uspjeti u pokušaju da dozvolimo raznim sposobnostima obaju spolova suradnju na relativno skladan način u pripremi i kao potporu za suradnju spolova na putu oslobađanja. Onaj tko to želi ostvariti na osnovi ega uvijek će dospjeti u konflikt sa samim sobom i svijetom oko sebe. Onaj tko stekne uvid u otisak svijeta i čovječanstva u tom će trenutku – ne kasnije, niti nakon smrti - već tijekom života – započeti slijediti duhovni put.

BOŽJE KRALJEVSTVO

Na životnome putu istinska ljubav može biti primljena i oslobođena putem duhovno-duševne povezanosti s prvobitnim poljem života. Tada će se prirodna ljubav i najviša ljubav nadopunjavati bez da se pomiješaju, sve dok snaga nove duše koja stvara sveobuhvatnu, podržavajuću i trajnu ljubav, ne neutralizira porive za sa-

moodržanjem i primordijalnu žudnju za moći, prestižem i posjedima.

Isus im je rekao:

*Kada od dvoje stvorite jedno,
i kada učinite unutrašnjost nalik vanjskome
i vanjsko nalik unutrašnjemu,
i ono što je gore nalik onome što je dolje,
i kada učinite muškarca i ženu jednim te istim,
tako da muškarac ne bude muškarac niti žena žena;
i kada zamijenite fizičke oči unutrašnjim viđenjem,
a svoje fizičke ruke duhovnim dodirrom,
a vaše poslanje postane put života,
i vaš vanjski izgled nalik Bogu u duši;
tada ćete ući u kraljevstvo.*

(Evandjelje po Tomi, logion 22)

MUŠKARAC I ŽENA SU JEDNO

Što Isus misli kada kaže: «I kada učinite muškarca i ženu jednim te istim, tako da muškarac ne bude muškarac niti žena - žena?» Znači li to da smo mi zapravo svi polubića? I da je stanak stvorio muškarca i ženu samo zbog nastavka ljudskoga životnog vala? Znači li to da će u određenom trenutku nestati odvojenost spolova?

To zasigurno nije tako. Hermes na ta pitanja odgovara u svom dijalogu s Eskulapom:

«Čovjek je, dakle, Eskulape, veliko čudo, časno i poštovanja vrijedno biće. On se uklapa u Božju prirodu kao da je i sam Bog. On poznaje stvaranje duhova, zbog toga što je i on od istoga porijekla. On s visoka gleda na dio ljudske prirode unutar sebe samoga koji je preljudski, a oslanja se na dio koji je božanski (...) On štuje i zahvaljuje se Bogu i obožava njegovu sliku, kozmos, ali je pri tom jako svjestan da je i on sam, premda indirektno, također nositelj slike Boga. Bog posjeduje dvije slike, kozmos i čovjeka. Iz ovoga slijedi: zbog toga što je on jedinstvo, on u jednu ruku može uzaći na nebesa s dušom i duhom, tj. umom i intuicijom koji se sastoje od viših elemenata i stoga su božanski. S druge strane, kao smrtnik od zemlje, vode, vatre i zraka, pa dakle materijalan, on ostaje s obje noge na zemlji kako bi ispunio sve zadatke koji su mu povjereni.»

Kada budemo u stanju prenijeti tu stvarnost u svoj život, postajemo istinski ljudi. Tek tada možemo biti stvaralačka bića u punom značenju te riječi. Po riječima Hermesa: «Neka onaj koji u ovom životu posjeduje duha, dobije «uvid» u svoju besmrtnost.»

Jasno je da čovjek ne treba partnera da bi išao putem. Ali možemo ići putem svi zajedno i to je ono što Škola Zlatnoga Ružina Križa prepo-

ručuje. Dakle, sa svojom životnom, aktivnom snagom učenik prije svega živi u duhovnome domu i radi na besmrtnom biću, nebeskom drugome. Ta je građevina temeljena na svetoj zemlji iz koje proizlazi superpriroda. Tako ona tvori važnu, privremenu vezu između dvije prirode, superprirode i dijalektičke prirode. Jer, jedini cilj koji je iznad svega jest konačna preobrazba i transfiguracija čovjeka i mikrokozmosa.

(¹) *J. van Rijckenborgh, Egipatska izvorna gnoza, dio I, knjiga I, stihovi 32, 46, 47. Rozekruis Pers, Haarlem, Nizozemska, 1982.*

Poljubac. Ovom skulpturom iz 1907.-1908. Brancusi radikalno raskida s romantičnom slikom muškarca i žene. Jedinstvo, ravnoteža među suprotnostima i ljubav prema životu izraženi su u ovoj skulpturi – «stoga što se», prema skulptoru, «pristupanjem istinsko-me značenju stvari postiže jednostavnost usprkos nama samima.»